

ingediend op **2010** (2023-2024) – Nr. 1
7 februari 2024 (2023-2024)

Voorstel van resolutie

van Ann De Martelaer, Jeremie Vaneeckhout en Johan Danen

over de samenstelling
van een interdepartementale werkgroep
die zich bezighoudt met het definiëren
van alternatieve woonvormen
met een collectieve component

TOELICHTING

1. Inleiding

Veel mensen zijn op zoek naar nieuwe vormen van wonen. Dat geldt in het bijzonder voor ouderen, voor wie het aanbod vandaag nog te beperkt is. Ongeacht het statische woonlandschap waar Vlaanderen door gekenmerkt wordt, tonen steeds meer mensen interesse voor verschillende vormen van collectief wonen. De wetgeving loopt echter achter op de praktijk: er is nog geen afdoende kader voor cohousing en andere vormen van gemeenschappelijk wonen, in het bijzonder voor ouderen. Die problematiek werd al verschillende keren aangekaart in het Vlaams Parlement. In 2015 werd een voorstel van resolutie ingediend betreffende het faciliteren van nieuwe woonvormen¹, een vervolg op de resolutie van 30 april 2009 betreffende het nemen van maatregelen om cohousing te stimuleren en te ondersteunen.²

In de resolutie van 2015 werd onder meer aan de Vlaamse Regering gevraagd om:

- het concept cohousing, samenhuizen en andere vormen van gemeenschappelijk wonen te definiëren en als een volwaardig en evenwaardig woonconcept te benaderen;
- meer burgers te informeren over die woonconcepten;
- de decretale en reglementaire bepalingen die een gedeeld gebruik van woningen bemoeilijken of verhinderen, te moderniseren.

Sindsdien werden er kleine stappen in de goede richting gezet. Zo selecteerde de Vlaamse Regering 28 projecten als proefomgeving voor experimentele woonvormen. Daarbij krijgen woonprojecten de kans om zes jaar lang hun werking op te starten zonder belemmeringen van regelgeving. Onlangs nog (op 13 oktober 2023) heeft de Vlaamse Regering besloten om de looptijd van die projecten nog eens te verlengen tot en met 31 januari 2028.³ Dat is al bij al heel beperkt en de resultaten van die projecten hebben bovendien hun weg naar nieuwe regelgeving nog niet gevonden.

2. Wonen en ouderen: een urgente kwestie

De komende jaren zal het aandeel ouderen in de Vlaamse samenleving verder toenemen. Zo zal het aantal 67-plussers tussen 2020 en 2030 toenemen met 22 procent. Ook het aantal 85-plussers neemt toe, van 210.338 personen in 2021 naar 242.916 tegen 2030: dat is een stijging met ruim 32.000.⁴ Het is dus van groot belang dat er nagedacht wordt over een woonbeleid dat rekening houdt met ouderen.

In de publicatie 'Kiezen moet kunnen, ook voor ouderen. De woonzorgomgeving van de toekomst' van de Koning Boudewijnstichting⁵ wordt dat maatschappelijke thema van de nood aan nieuwe woonvormen goed geschetst. De studie focust op de woonzorgomgevingen van morgen en overmorgen, en lanceert een urgente oproep tot het beleid. De studie stelt dat fundamentele waarden voor ouderen in het gedrang komen. Oudere mensen willen kunnen kiezen in welke omgeving ze de laatste fase van hun leven doorbrengen. Ze willen ook mee bepalen hoe

¹ Voorstel van resolutie van Gwenny De Vroe, Jelle Engelbosch, An Christiaens, Björn Anseeuw, Valerie Taeldeman en Piet De Bruyn betreffende het faciliteren van nieuwe woonvormen (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 391/1-4) (<https://www.vlaamsparlement.be/nl/parlementaire-documenten/parlementaire-initiatieven/987661>).

² Voorstel van resolutie van Vera Dua, Dominique Guns, Jan Roegiers, Ward Kennes, Mark Demesmaecker en Els Van Weert betreffende het nemen van maatregelen om cohousing te stimuleren en te ondersteunen (*Parl.St.* VI.Parl. 2008-09, nr. 2219/1 en 2) (<https://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1028258>).

³ Schriftelijke vraag van Joke Schauvliege aan minister Matthias Diependaele betreffende experimentele woonvormen – proefomgeving (*Schriftelijke vragen* VI.Parl. 2022-23, nr. 553) (<https://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1987083>).

⁴ <https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/bevolking/bevolkingsvooruitzichten-67-plussers>

⁵ https://media.kbs-frb.be/nl/media/9926/NL_Publicatie_Kiezen%20moet%20kunnen

die omgeving functioneert. Het lijkt vanzelfsprekend, maar dat is het lang niet en zeker niet voor iedereen. Die autonomie en inspraak hebben ouderen in de samenleving in veel gevallen nog te weinig. Daarmee worden ouderen vaak uitgesloten van die fundamentele waarden. In het rapport worden elf aanbevelingen aangekaart voor het creëren van een ondersteunend beleid (pagina 15-16). In dit voorstel van resolutie komen vooral de eerste, vierde, zesde en elfde algemene aanbeveling aan bod:

- “1. Voor een gedifferentieerd beleid dat alle kwaliteitsvolle vormen van het wonen van en zorgen voor ouderen ondersteunt: 100 procent zelfstandig en/of met zorg, individueel en/of in groep, al dan niet met diverse generaties samen, in een aangepaste (sociale) woning, betaalbaar, aangepast aan achtergronden, behoeften, pathologieën (...)”;
4. Zorg voor toegankelijke en transparante informatie die zo veel mogelijk mensen bereikt;
6. Geef burgers incentives om te investeren in de infrastructuur voor de woonzorgomgeving van de toekomst;
11. Pas de wet- en regelgeving aan, zodat er meer flexibiliteit is om te beantwoorden aan de behoeften en wensen van ouderen”.

De keuzevrijheid voor ouderen is vandaag nog te beperkt. Vlaanderen beschikt op dit moment over een beperkt aantal woonmogelijkheden voor ouderen: zelfstandig wonen, woonzorgcentra en beschermd wonen (assistentiewoning of serviceflat). De meer alternatieve woonopties zoals kangoeroewoningen, cowonen of vormen van cohousing zijn minder bekend bij ouderen en komen te weinig voor in het Vlaamse woonlandschap.

Naast een beperkt aanbod, zijn ook verhuisbewegingen bij ouderen beperkt. Ook als ouderen wel denken aan verhuizen (al dan niet naar een alternatieve woonvorm), zetten ze uiteindelijk dikwijls niet de stap naar een verhuizing. De leeftijd van 75 jaar is op dat vlak een belangrijk kantelpunt: wie 75 of ouder is, is minder geneigd nog te verhuizen, zelfs als de huidige woning niet geschikt is om er comfortabel te blijven wonen. Dat geldt nog sterker voor ouderen die zelf een huis bezitten. Op tijd nadenken over verhuizen naar een meer geschikte woning is belangrijk. Bij de jongere leeftijdsgroepen is de bereidheid om op termijn te verhuizen vooralsnog groter. Zo blijkt uit de enquête over levenskeuzes bij 60-plussers, die in 2022 op initiatief van de Koning Boudewijnstichting werd uitgevoerd, dat 60- tot 64-jarigen kangoeroewonen (12 procent) of groepswonen met gemeenschappelijke voorzieningen (10 procent) zouden verkiezen als zelfstandig wonen niet langer mogelijk is. Opvallend is dat die cijfers zijn gestegen ten opzichte van 2020, toen maar 6 procent de voorkeur gaf aan kangoeroewonen. Het is vaak niet alleen een kwestie van niet willen, maar ook van niet kunnen. Het grote verschil tussen het aantal mensen dat aangeeft dat ze graag naar een alternatieve woonvorm zouden verhuizen en het aantal mensen dat de stap effectief maakt, toont aan dat die overstap nog te moeilijk is. Nog altijd worden ouderen geconfronteerd met drempels die een mogelijke verhuizing naar een alternatieve woonvorm hinderen (Koning Boudewijnstichting, 2022).

In het bijzonder focussen de indieners van dit voorstel van resolutie op het in kaart brengen van drempels die de toegang tot alternatieve woonvormen met een collectieve component in Vlaanderen verhinderen. De focus ligt in dit voorstel van resolutie specifiek op ouderen. De indieners vragen daarbij aan de Vlaamse Regering om te starten bij de basis, namelijk om de concepten cowonen en cohousing, en andere vormen van gemeenschappelijk wonen te definiëren. Ze stellen de vraag die in 2009 werd gesteld dus opnieuw en willen niet wachten op de evaluatie van de 28 proefprojecten. In dit voorstel van resolutie wordt ook stilgestaan bij de behoefte om een interdepartementale werkgroep op te richten die vragen over dit onderwerp kan behandelen.

3. Waarom alternatieve woonvormen met aandacht voor collectiviteit?

Wonen is veel meer dan alleen een dak boven het hoofd hebben: de woonplek heeft namelijk ook een belangrijke invloed op de gezondheid en het welbevinden. Het gaat daarbij dus over kwaliteitsvolle en betaalbare huisvesting om op een goede manier ouder te kunnen worden (op een plek naar keuze). Alternatieve woonvormen, zoals cohousing, cowonen of kangoeroewonen worden vandaag nog te weinig als mogelijk geschikt woonalternatief overwogen of aangeboden. Die woonvormen zijn niet de oplossing voor iedereen, maar zouden voor meer personen een passend antwoord kunnen bieden op woonvragen dan vandaag het geval is. Zowel het onderzoek en de praktijk, als de theorie geven aan dat alternatieve woonvormen een positieve invloed kunnen hebben op verschillende dimensies in de samenleving, ook voor ouderen.

Daarnaast zijn de algemene woonkwaliteit en het wooncomfort bij ouderen laag. Het ouderenbehoefteonderzoek⁶ toont aan dat een groot aantal woningen in Vlaanderen onvoldoende aangepast is aan de mogelijke veranderende noden en behoeften van ouderen: zo woont 39,1 procent van de Vlaamse 60-plussers in een totaal onaangepaste woning.

Het Steunpunt Wonen heeft in 2018 een grootschalige enquête in Vlaanderen gehouden, de 'Woonsurvey 2018'.⁷ Die kwantitatieve studie over wonen die is uitgevoerd bij drieduizend Vlaamse huishoudens, geeft aan dat maar 14 procent van de woningen in Vlaanderen aangepast is aan de verminderde mobiliteit of veranderende levensomstandigheden van ouderen. Dergelijke onaangepaste woningen kunnen de fysieke en psychologische gezondheid, de onafhankelijkheid en het subjectief welbevinden van ouderen negatief beïnvloeden.⁸

Het belang van welbevinden moet worden benadrukt, ook binnen de woning, vooral voor iemand die zorgbehoevend is. Het concept van 'ageing in place' moet daarom uitgebreid te worden naar 'ageing well in the right place'.^{9 10} Alle mensen verdienen het immers om oud te worden op een plaats die beantwoordt aan hun behoeften en wensen. Wat die juiste plaats nu precies is, daar moet worden bij stilgestaan.

Alternatieve woonvormen kunnen in die behoefte aan een juiste plaats tegemoetkomen op verschillende manieren. Heel wat alternatieve woonvormen hebben een collectieve component, waarbij er meer ruimtes gedeeld worden dan in traditionele woonprojecten en waarbij die ruimten vaak een gemeenschapsvormende rol vervullen. Dat geeft de bewoners meer kansen om elkaar te ontmoeten of activiteiten te initiëren. De fysieke nabijheid kan voor een groter gevoel van gemeenschap en samenhang zorgen (Warner et al., 2020). Dergelijke woonprojecten gaan vaak verder dan alleen een interne gemeenschap, wat kan bijdragen tot een groter sociaal netwerk en een gezonde sociale integratie in de bredere samenleving.

Uit verschillende studies blijkt dat ouderen net op zoek zijn naar dergelijke woonvormen. Dat blijkt bijvoorbeeld ook uit interviews die werden afgenomen in het HOUSE-onderzoeksproject, dat loopt van 2021 tot 2025 en waarbij de Universiteit

⁶ In het Studieboek 'Een huis? Een thuis!' schetsen onderzoekers van de Vrije Universiteit Brussel en Hogeschool Gent een beeld van de woonsituatie, woonwensen en woonbehoeften van Vlaamse ouderen (<https://researchportal.vub.be/en/publications/een-huis-een-thuis-over-ouderen-en-wonen-3>).

⁷ [https://archief.steunpuntwonen.be/Documenten_2016-2020/Onderzoek_Werkpakketten/WP_1_Nieuwe woon-survey_en_woningschouwing/WP1-2_TOELICHTING.html](https://archief.steunpuntwonen.be/Documenten_2016-2020/Onderzoek_Werkpakketten/WP_1_Nieuwe_woon-survey_en_woningschouwing/WP1-2_TOELICHTING.html)

⁸ https://www.researchgate.net/publication/318083162_Housing_tenure_and_the_health_of_older_Australians_dependent_on_the_age_pension_for_their_income en <https://researchportal.vub.be/en/publications/im-not-leaving-critical-perspectives-on-ageing-in-place>

⁹ De Donder, L. et al. 'Critical reflections on the blind sides of frailty in later life' (https://cris.vub.be/ws/portal-files/portal/75947680/Accepted_Manuscript_Critical_reflections_on_the_blind_sides_of_frailty_in_later_life.pdf, <https://researchportal.vub.be/en/publications/im-not-leaving-critical-perspectives-on-ageing-in-place>).

Smetcoren, A.-S. (2016). 'I'm not leaving. Critical perspectives on ageing in place'. Doctoraatsverhandeling. Vrije Universiteit Brussel.

¹⁰ <https://www.house-research.be/nl>

Hasselt en de Vrije Universiteit Brussel samen met Hogeschool PXL intensief samenwerken rond het thema van wonen en welbevinden voor ouderen.¹¹ In de interviews vertellen verschillende ouderen (die zelf niet in een cohousingproject wonen) geïnteresseerd te zijn in meer sociaal contact. Ze koppelen daarbij terug naar hun verleden, toen het collectieve volgens hen een grotere plaats had: ze hadden toen veel sociale contacten met de buurt, zorg werd onderling verdeeld en ze denken vaak terug aan plaatsen waar ze met velen samenkwamen. Zo getuigen een paar respondenten uit het HOUSE-project dat ze willen verhuizen naar een alternatieve woonvorm als ze alleen komen te vallen. Eenzaamheid lijkt voor sommigen dus een belangrijke trigger om effectief de stap te zetten: "Moest ik alleen vallen, is dat een ander verhaal. Dan zou ik vanuit eenzaamheid misschien liever een co-vorm willen. Waar ik mijn eigen studiootje heb in de nabijheid van anderen. Moest ik alleen vallen ga ik moeten werken tegen eenzaamheid."

Ook tonen de HOUSE-interviews dat bewoners van alternatieve woonvormen tevreden zijn over de vorm van autonomie die ze ervaren. Ze hebben de regie over hun leven in eigen handen en worden niet alleen gezien als zorgbehoevend. De ouderen kunnen zelf beslissingen nemen over wat er in hun woning gebeurt, wat actief ouder worden in de hand werkt. Het gevoel controle te hebben over de omgeving kan een positief effect hebben op het zelfvertrouwen en welbevinden. Dat gevoel kan onder andere ontstaan als ouderen voldoende keuze hebben: ze kunnen kiezen waar ze slapen en welke activiteiten ze gedurende de dag doen, en ze kunnen zelf bepalen wat hun noden en behoeften zijn in de woning. Hetzelfde geldt voor privacy. De bewoners beslissen zelf wie wel of niet de woning binnenkomt, en dat heeft een positieve invloed op het gevoel van controle. Bovendien hebben collectieve woonprojecten aandacht voor het welbevinden en de gezondheid van de bewoners. Heel wat kopzorgen worden gedeeld, bijvoorbeeld hulp bij boodschappen, medische zorg of sociale begeleiding. Sommige projecten kunnen ook specifiek inzetten op het belang van wederzijdse zorg en ondersteuning.¹²

Kwaliteitsvolle huurwoningen gaan vaak gepaard met een hoge huurprijs, waardoor mensen met een laag inkomen vaak terechtkomen in woningen van onvoldoende kwaliteit. Collectieve huurwoonprojecten die focussen op mensen in een maatschappelijk kwetsbare situatie, hebben bijkomende voordelen. Als financiële zorgen wegvallen en een kwalitatieve, duurzame woonoplossing geboden wordt, kan er meer ruimte gemaakt worden voor het sociale karakter. Zo kunnen de bewoners elkaar helpen bij dagelijkse taken en kan een gevoel van steun en veiligheid gecreëerd worden.

4. Drempels voor alternatieve woonvormen

Alternatieve woonvormen hebben dus duidelijke maatschappelijke voordelen, in het bijzonder voor ouderen. Bij elk van de hierboven genoemde voordelen kan echter een kanttekening worden gemaakt. Zo zijn er heel wat drempels die een volwaardige integratie van alternatieve woonvormen in de samenleving verhinderen.

Hoewel er steeds meer kleine initiatieven opkomen, zoals de versoepeling voor (mobiele mantel)zorgwoningen, wordt dikwijls maar een beperkte groep ouderen bereikt. Experimentele woonvormen die gericht zijn op ouderen met een zorgbehoefte, ontbreken nog.¹³ Daarnaast zijn er ook nog onvoldoende mogelijkheden om een grote groep ouderen te bereiken.

¹¹ Het HOUSE-project is een strategisch basisonderzoek, dat loopt van december 2021 tot 2025. Het gaat om een interdisciplinaire samenwerking tussen drie verschillende kennisinstellingen, namelijk de Universiteit Hasselt (Faculteit Architectuur en Kunst, ArcK, Designing for More), de Vrije Universiteit Brussel (Society en Ageing Research Lab), en Hogeschool PXL (Smart ICT). De onderzoeksteams bundelen hun expertise om de complexe vraagstukken over innovatieve woonconcepten voor ouderen en subjectief welbevinden vanuit verschillende invalshoeken te bekijken en te ontrafelen (<https://www.house-research.be/nl>).

¹² https://www.researchgate.net/publication/352846544_Aging_Better_Together_Intentionally

¹³ <https://www.kenniscentrumwvz.be/cahier-collectieve-woonprojecten>

Ongeacht het feit dat sociale woonprojecten inzetten op financieel kwetsbare ouderen, blijkt uit internationaal onderzoek dat cohousinggemeenschappen momenteel nog veeleer hoogopgeleiden en personen uit de hogere inkomensklassen bereiken.¹⁴ Het kostenplaatje van die gemeenschappelijke vormen van wonen zorgt er vandaag nog voor dat die woonvormen minder aantrekkelijk zijn voor ouderen in een financieel kwetsbare situatie. Dat geven ook respondenten in het HOUSE-project aan:

- "Dat lijkt mij wel tof, met zo gelijkgestemde zielen zijn, een groentetuintje en al die dingen. Dat je met zo een mensen zou kunnen zijn en je hebt je privéplekje. Dat lijkt mij ideaal";
- "Realistisch gezien zeg ik neen, omdat ik weet dat ik dat financieel niet kan opbrengen".

Hoewel alternatieve woonprojecten het potentieel hebben om te zorgen voor verbinding met de buurt, blijkt dat aspect in de praktijk nog onvoldoende benut te worden. Zo toont een recent cahier van het Kenniscentrum Wonen, Welzijn, Zorg aan dat de lokale behoeften van de buurt nog onvoldoende gehoord worden of opgenomen zijn als dergelijke woonprojecten worden ontwikkeld. Dat belemmert de volwaardige integratie in de wijk.

In 2015 heeft het Vlaams Parlement aan de Vlaamse Regering gevraagd om alternatieve woonvormen te faciliteren aan de hand van zeven concrete acties, door onder andere het concept cohousing te definiëren en te onderscheiden van andere vormen van samenhuizen. Dat resulteerde in het opzetten van 28 proefprojecten, die momenteel gevolgd worden door de Vlaamse Regering en die tijdelijk vrijgesteld zijn van enkele wettelijke bepalingen. Die proefomgeving ging van start op 1 februari 2018 en werd onlangs verlengd met een periode van vier jaar, tot en met 31 januari 2028.¹⁵ Behalve die proefomgeving werden echter geen stappen gezet om ook de andere acties aan te pakken, zoals "het concept cohousing, samenhuizen en andere vormen van gemeenschappelijk wonen te definiëren en als volwaardig en evenwaardig woonconcept te benaderen en de nodige regelgevingen daarop af te stemmen"¹⁶. Toch is het belangrijk om naast die proefomgeving parallelle stappen te zetten die de realisatie van alternatieve woonvormen verder aanmoedigen en vergemakkelijken.

Bovendien hebben ouderen nog te vaak beperkte toegang tot informatie en te weinig inzicht om de verscheidenheid aan beschikbare huisvestingsopties te beoordelen en te bepalen waar zij zich gelukkig zouden kunnen voelen. De indieners van dit voorstel van resolutie merken dus op dat de informatievoorziening over nieuwe woonvormen op dit moment onvoldoende is. De Vlaamse overheid deelt informatie over een aantal vormen van wonen, maar lang niet over alle woonvormen die er bestaan. Er is enerzijds behoefte aan transparante en toegankelijke informatie die zo veel mogelijk mensen bereikt, maar anderzijds is er ook een dringende behoefte aan een volwaardige, heldere definitie van de verschillende alternatieve woonvormen (hieronder vallen onder meer cohousing, cowonen, kangoeroewonen, woongroepen en leefgemeenschappen). De enige uitzondering daarop is zorgwonen, een specifieke vorm van intergenerationeel samenwonen, die wel al werd opgenomen in de Vlaamse regelgeving.

Het gebrek aan volwaardige definities zorgt ervoor dat correcte en eenduidige informatie moeilijk te vinden is, en dat veel ouderen niet op de hoogte zijn van de

¹⁴ https://www.researchgate.net/publication/346480321_Cohousing_as_a_model_for_social_health_a_scoping_review

¹⁵ Schriftelijke vraag van Joke Schauvliege aan minister Matthias Diependaele betreffende experimentele woonvormen – proefomgeving (*Schriftelijke vragen* VI.Parl. 2022-23, nr. 553) <https://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1987083>.

¹⁶ Voorstel van resolutie van Gwenny De Vroe, Jelle Engelbosch, An Christiaens, Björn Anseeuw, Valerie Taeldean en Piet De Bruyn betreffende het faciliteren van nieuwe woonvormen (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 391/1-4) <https://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1104423>.

mogelijkheden. Daarnaast betekent het ook dat er niet gewerkt kan worden aan een helder regelgevend kader dat de andere drempels wegwerkt.

5. Het ontbreken van een juridisch kader voor alternatieve woonvormen

Een belangrijke drempel is het gebrek aan een juridisch kader voor alternatieve woonvormen. Ondertussen worden er in de praktijk verschillende alternatieve woonprojecten opgezet waarin ouderen wel willen participeren, maar er is geen eenduidig beleidskader voor alternatieve woonvormen. Daarbij hinkt Vlaanderen achterop in vergelijking met zijn burens, met uitzondering van Brussel, dat een voorzichtige pionier is in het regulariseren van alternatieve woonvormen.

In de eerdergenoemde resolutie van 2015 werd ook gevraagd om de regelgeving van cohousing af te stemmen op alternatieve woonvormen. Die vraag resulteerde in de 28 proefprojecten die momenteel door de Vlaamse Regering worden gevolgd en die tijdelijk vrijgesteld zijn van enkele wettelijke bepalingen.

De geselecteerde proefprojecten blijken te experimenteren in een regelluw kader, waarbij afgeweken wordt van:

- de bepalingen over de oppervlaktenormen en financiering;
- de toewijzingsregels;
- de regels over de sociale huisvesting, de huursubsidies;
- de kwaliteitsnormen.

Het gaat, met andere woorden, om een regelluw kader binnen het beleidsdomein Wonen. Uit het antwoord op de hierboven al vermelde schriftelijke vraag van Joke Schauvliege aan minister Matthias Diependaele over experimentele woonvormen – proefomgeving blijkt dat de proefomgeving verlengd wordt met een periode van vier jaar, dus tot en met 31 januari 2028.¹⁷ Daaruit kan worden afgeleid dat er pas over een aantal jaar, na het beëindigen van het proefproject, echt gewerkt kan worden aan het regelgevende kader en correcte definiëringen.

In de praktijk blijkt dat lokale overheden en organisaties als het Kenniscentrum WWZ (Welzijn, Wonen en Zorg), Samenhuizen vzw, Abbeyfield en de Vlaamse Ouderenraad alvast actief mee aan de kar trekken om stappen voorwaarts te kunnen zetten. De vraag naar alternatieve woonvormen stijgt, en burgers en ook heel wat andere actoren zijn er klaar voor. Maar de regelgeving en dus het aanbod volgen nog niet om aan de vraag te kunnen voldoen.

Bovendien zijn er de verschillende bevoegdheden die aan alternatief wonen raken: het beleidsdomein Welzijn, Wonen en Ruimtelijke Ordening. Die domeinen wijzen in elkaars richting, maar ze zouden net kunnen samenwerken en een gemeenschappelijk kader uitwerken om die verschillende woonvormen beter mogelijk te maken.

Conclusie: oprichting van een interdepartementale werkgroep

De indieners van dit voorstel van resolutie focussen in het bijzonder op het in kaart brengen van drempels die de toegang tot alternatieve woonvormen met een collectieve component in Vlaanderen verhinderen.

De eerste stap om te komen tot een helder juridisch en wetgevend kader voor alternatieve woonvormen is dus een heldere definiëring. Zodra die definities geformuleerd zijn, kan worden begonnen met het wegwerken van andere drempels. De indieners vragen aan de Vlaamse Regering om te starten bij de basis, door woonvormen met een gemeenschappelijke component, zoals cohousing, cowonen enzovoort te definiëren. Op die manier wordt er gezorgd voor een beter

¹⁷ <https://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1987083>

toegankelijke en transparante informatieverbreiding en kan er een helder juridisch kader voor die woonvormen opgezet worden. De indieners vragen om daarbij ook het welbevinden, en de noden en behoeften van huidige en toekomstige ouderen centraal te plaatsen. Zo kunnen vraagstukken over vergrijzing en over wonen vandaag en morgen integraal mee aangepakt worden.

De indieners vragen om daarvoor samen te werken via een interdepartementale werkgroep. Het is onvoldoende om alleen het Departement Wonen daarbij te betrekken; ook Ruimtelijke Ordening en Welzijn moeten mee aan de schrijftafel zitten. Daarnaast is het noodzakelijk om belangrijke spelers, pioniers en organisaties (bijvoorbeeld Samenhuizen vzw, Abbeyfield, Zorgnet Icuuro), academici (bijvoorbeeld onderzoekers van het HOUSE-project, Steunpunt Wonen) en de ouderen, alsook ouderenorganisaties (bijvoorbeeld de Vlaamse Ouderenraad) actief te betrekken in die interdepartementale werkgroep. Op deze manier kunnen de grote uitdagingen structureel aangepakt worden vanuit een bredere benadering en met diverse actoren.

Ann DE MARTELAER
Jeremie VANEECKHOUT
Johan DANEN

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° de resolutie van 30 april 2009 betreffende het nemen van maatregelen om cohousing te stimuleren en te ondersteunen (*Parl.St.* VI.Parl. 2008-09, nr. 2219/1-2);
 - 2° de resolutie van 15 oktober 2015 betreffende het faciliteren van nieuwe woonvormen (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 391/1-4);
 - 3° de verlenging van de proefomgeving experimentele woonvormen tot en met 31 januari 2028;
 - 4° de vaststelling dat de proefomgeving experimentele woonvormen zich voornamelijk situeert in het beleidsdomein Wonen;
 - 5° de betrokkenheid van de andere beleidsdomeinen, zoals Welzijn, Lokaal Beleid en Ruimtelijke Ordening;
 - 6° de toenemende vergrijzing in Vlaanderen;
 - 7° de urgentie en de oproep in de studie van de Koning Boudewijnstichting;
- vraagt aan de Vlaamse Regering om:
 - 1° een tussenrapport over experimentele projecten en de voorlopige conclusies aan het parlement te bezorgen;
 - 2° te starten met het opstellen van correcte definities van wat er onder gemeenschappelijk wonen gerekend kan worden;
 - 3° zodra de juiste definities op papier staan, te starten met het wegwerken van andere drempels voor gemeenschappelijk wonen, in het bijzonder voor ouderen;
 - 4° een interdepartementale werkgroep met externe experts op te starten, die de problematiek vanuit verschillende invalshoeken aanpakt;
 - 5° in overleg met de federale overheid gezamenlijke wetgeving over gemeenschappelijke woonvormen uit te werken.

Ann DE MARTELAER
Jeremie VANEECKHOUT
Johan DANEN